

43
42
41
40
39
38
37
36
35
34
33
32
31
30
29
28
27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0

& magna vi ventoz impellit. ab aquilone fulgur
ab euro tonitruus tempestatez signat. Itaqz fumo
calido & humido ad superiora tendēte. cum ad sū
mum aeris puenit. ex preponderatōe humoris mo
uetur summitas aeris. cuius particule in modū vn
darum cōcurrentium sibi fragorem et tonitruum
faciūt. Ex motu vero calefactus aer trāsit i substā
tiam igneam. fitqz coruscatio. cum igitur impetus
ille qui ex occurſu aeris humido fumo spissati gna
tur. sursum ascēderit. fragor absqz fulmine fit. Si
militer etiā deorsum si tendat. nō tñ vsqz ad obsta
culum pueniat. Cum autem vsqz ad obstaculum p
uenit. obstātia findit vel vrit. nam si in hac inferi
oris aeris parte multus sit humor. aer in illo impe
tu existens igniri nō potest. fitqz fulmen findēs nō
vrens. Sed quia pprius motus aeris est sursum tē
dere. nulla materia exinde reditum vetate reuertit
sperſosqz aer colligit ignes. si vero vbi nō sit hūor
ex motu et siccitate ignescit fitqz fulmē vrens. Est
igit fulmen pars aeris aliqua collisione vsqz ad ob
staculum cum impetu pueniens. Tonitruū aut est
partium aeris cum impetu concurrentium sonus.
Coruscatio vero est pars aeris ex impetu ignita &
splendēs. Nō est autem fulmē substātia lapidea vt
quidam dicūt. si enī hoc esset nō huc illucqz discuz
reret. nec sursum rediret. & cum aliquē feriret car
nem et ossa cōminueret. Ideo autem dicūt quidam
sic esse. qz cum ad superiora fumus igne? ascendit
aliquid terrene substātie cum eo deuat. qd ex calo
re solis in substāciam lapideam trāsit. & in cōcaui
tate nubium continet. donec nubes impetu aliquo
diuidat. Cum autem in quolibet anni tempore fu
mus ille humidus ascēdat. nō tamē in quolibet to
nitrua vel fulmīa generat. In hyeme nāqz iuxta ter
ram inspissat. quia non est tantus calor qui possit
eum ad summum aeris eleuare. remanēs ergo in in
feriori parte aeris vētos & pluuias gignit. In esta
te vero cuius maximus est feruor. usqz ad summū
eleuat humor. fitqz ptiū aeris concursio diuersa
& inde tonitrua. In autumno porro. quia frigidus
& siccus est. nec est humor q eleuetur. neqz calor q
eleuet. Sed in vere dum fumus superiores partes
aeris obtinet per spissitudinem suāz huc et illuc ex
eius labilitate impellitur. fiūtqz tonitrua et fulmī
na. Preterea in oriēte nō fiūt estate tonitrua sicut
apud nos. quia tūc estus ibi calidissim? est atqz sic
cissimus. nec potest aliquis humor etiā si ascēde
rit in nubes cogi. sed aeris calore dissipat. In hye
me vero fiūt ibi. qm & humor sufficiens d terra ascē
dit. & est aer calidus quo eleuetur. sicqz calore &
humore temperatus est aer. ut facillime fumū i nu
bes excrescat. fiatqz cōcursus vētoz ac nubiu quo
tonitrus ac fulmīa proueniāt. Itaqz nostra estas i
europa potest orientis hyemi compari. fulmē sepi?
alt a sternit. quia cum ab alto descēdit. citius alta
repetit. Nullus autem fulmine tangit. q pri? lum
viderit. aut tonitrum audierit. in silētio nūq fulm
iacitur Fulmen quidem tactum hominem nō semp
extinguit. cetera vero animātia semper. hūc hono
rem homini natura tribuente. LIII De arcu
celesti et nebula.

Ris est limbus nubis cōcaue que est qua
si speculum solis. Sicut enī terra sperica
est ita et vapor eius spericus. si ergo nu
bes concaue genere? opposita soli limbus eius dūsi
coloris erit ppter adiunctionez multi nigri. fit enī
arcus celestis ex nubibus et radijs solis. Calore nā

qz solis humores aqueos attrahēte de terra & ma
ri cōcrescūt in nubes. eisqz de terra superi? ascēde
tibus intercurrūt radij solis. quib? medijs illustrā
tibus nubes fit arcus celestis ex coloribus diūsis.
Ceruleo scz qui ex aqua cōtrahit. & rubeo qui ex
radijs solis igneis generat. Ceteri vero colores sic
virides et purpurei secūdum q magis & minus ad
illos duos pīncipales accedūt. similitudinem tra
hūt. Qm autem deus olim mūdo diluuiū induxit.
nō tñ ex aquis que sub firmamēto erāt. quia nec ca
tactismum facere suffecissent. sed etiam maxie ex
his que super firmamentū. vnde scriptū est. Et ca
tharacte celi aperte sūt. hinc factum est vt arcum
postmodum in nubibus poneret. ne vltra diluuiū
super terzam induceret. ac si diceret aque super ce
lestes induxerūt mūdo diluuiū. sed nūc arcū meū
ponam in nubibus qui fit ex aqueis terre humorib?
vt & si qnqz pluuiāz aque in aere pendeant. hoc si
gno apparēte homines nō timeāt. qm aque quas vi
dent in nubibus de terra sūt. nec tñ cumulum fa
cere poterūt. vt mūdo diluuiū inducant. hec est ra
tio naturalis cur deus posuit arcum in nubibus ob
signūz federis Nebula fit dū exaltatōes humide
vaporaliter trahunt. & radijs solis ad terras repel
lunt. hec ascēdens pluuiāz nūciat. descēdens vero
serenū. roremqz salutifex terre fructib? affuturū
Super aquas et infima queqz terrāz pseuerantius
manet ppter vicinitatez scz humiditatis. eo q ex hu
mido cōtactu sui similis continueat. In locis autez
in alto sitis ppter aerem subtiliorem citi? dissoluit
vnde & hmoi loca salubriter antiqui libenci? inha
bitabant. Sed ecōtra moderui ppter comodū aque
locis hmoi dimissis circa aquas edificāt. qd multis
est causa languoris & imature mortis. Nebula q
qz depressa est multum ac fetida. qm hūores corru
pti de terra sublimant ad aera. & hec pectus leuit
reumaqz pessimū in capite creat. qd si ad pect? de
scenderit apostema sepi? efficit. Nebula deniqz cir
ca maiūz & estiuale solstitium ac post septembrem
pessia ē. LIII De hūorib? aeris & d ymbre
& grandine & niue

Eptem sūt humores aerei sicut dictū est
supra per septem regiones aeris diuisi. f.
imber. grando. nix. & ros mel quoqz lada
num & manna. ymber de nubib? descēdit dum enī
guttule in maiores guttas coeūt. aeris amplius na
tura nō ferēte ad terras dilabunt In orientis ptib?
raro pluuit. sed ibidē supra modum inundat pluuiā
cum venerit. Tantis enī ibi calor est per estum so
lis. vt paucitas humorum ascēdentium de terra p
uenire possit ad regione? imbris sole medio. q pau
latim ascēdentes eos desiccāt. Rorez vero crasseū
& frugibus efficacem. ibidem esse cōstat. Cum au
tem humores in visceribus terre coartati diutius
ex abundantia sui tandem erupint. calore solis &
aeris siccitate trahentib?. tunc supra modum inun
dant pluuiē. & quāto rariūz tanto copiosi? In eu
ropa vero tante frequēter pluuiē cadūt. vt ex eis
torrentes instar fluminū currant. & maxime circa
montiūz iuga. In egiptiacis thebis. si in estate lar
giores pluuiē fūdant. tota regio mox infinitis nu
bibus repletur. Pluuiā seruata cisternis. & stabili
tate purgata. aquāz omniūz clarissima est. & sine
corruptione diuti? durat. frigida quoqz nimis est
& potu salubris. viscera laxata stringit. tempe plu
uioso maior pars pisciū impinguat. vnde et super
mare alludere eadenti pluuiē videntur Grando

193. 1996

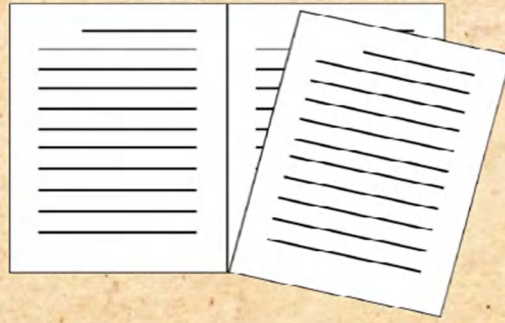
Lib. XVI, k. 12 (u obrebie
lib. XVI).

STRASSBURG: Adolf Rusch (der R-Drucker), o. J.
VINCENTIUS BELLOVACENSIS: Speculum doctrinale.

C 6242

IBP 5642

W woluminie kolejno współprawne sygnatury:

Inc. 335

Inc. 336

Inc. 337

Inc. 338

Inc. 339

Inc. 340

Inc. 341

Inc. 342

Inc. 343

Inc. 344

Inc. 345

indicavit de nativitate puerorū q̄ scholasti-
cis suis arte sua p̄dixerat de morte antigo-
ni 7 diē 7 locū. Is cū vidisset antigonū i ar-
mis gloriāte exclamavit. **Pape** **Rūc** mibi
pulchrū ē mori q̄n ante me veritas interijt
meorūq̄ p̄dictionū aliq̄d mēdaciū dephē-
sū ē. **Quit** antigonū iste q̄ hodie moritūrus
erat i p̄irgo stratonis. **Loc** aut ille ab hinc
sexētis stadijs distat. hōz vero diēi sūt q̄e-
tuor. **Cūq̄** sic eularet senex paulopost oc-
cusus ē antigonū cū armatū descēderet p̄ p̄ir-
gū stratonis seq̄s locorū equinocatiōe senex
agnovit fuisse deceptū. **Audēs** aut rex mor-
tem fratris indoluit adeoq̄ moribz inualu-
it vt sanguinē laceratis visceribz enomeret.
Quē vn̄ de servilis huic officio destinatus
foras efferens vbi antigonū occisus fuerat
casu effudit sup̄ adhuc extātes cruoris ma-
culas. **Qd** vidēs p̄p̄s exclamavit. asserens
nutu dei in occisi vltionē sanguinē libatū
occisoris. **Cūq̄** causam clamoris rex scisci-
tare nullusq̄ ei auderet p̄dere tādē minā-
ti p̄ taciturnitate supplicii verū qd erat ei i
dicauerūt. Et ingemiscēs ait. **Fas** non erat
vt dei lumē scelera mea laterēt quatenus o
corp̄ improbiū matri fratriq̄ aīam dāna-
tam detinebis. **Atq̄** nō paulatim eis san-
guinem meū libem. s̄ totum simul accipiāt
Et his dictis expiravit.

De tyrannide regis alexandri.

Capitulum. vi.

Quomortuorū

or ei? q̄ plem ex ea nō suscepit
frēs viri soluit a vinculis maiorē natu ale-
xandri regē p̄stitūtes. qui cognominat⁹ est
iamnē. q̄ etiā modestia p̄stare videbatur.
Qui fratrē scōz interfecit q̄ ad regnū aspi-
rare videbat. tertiiū secū vivere coegit pua-
tim. duxitq̄ vxorē nōie alexandrā. q̄ 7 salo-
ma dicta ē. **Hic** adeo nequissimus fuit q̄ i
vij. ānis circiter q̄nq̄ginta q̄nq̄ milia senio-
rū interfecit. q̄ facinora ei⁹ detestabāt. **Cū**
q̄z offensus esset p̄p̄o munivit sibi palatiū
i turri. q̄ baris dicebat. sup̄ quā postea am-
mirat⁹ ē titus qd eā indēi deseruerāt. cum

defendi posset a duobz ab omni vinente.
Adeo aut offensus erat indēis. vt semel p̄-
cūctanti ei q̄ nā pacto eos sedare posset. re-
sponderūt si moreret. **Ob** h̄ i plateis hieru-
salem suspendit octingentos viros vxoratos.
vxoresq̄ eorū 7 liberos necavit. **Cūq̄** quie-
uisset a p̄lijs. 7 q̄rtanis fatigaret. moribz ex
ocio natū putās intēpestivis laboribz mili-
tiē se reddidit. 7 xxxvij. regni sui anno mor-
tu⁹ ē duos relinquēs filios. hircanum 7 ari-
stobolū. **Sciēs**q̄ filios p̄ patre indēis odio
sos. regnū reliquit vxori. **Quē** sibi sub vi-
ro beniuolentiā p̄p̄i sepe cōparauerat tyrā-
nidi ipsius sepius resistens. etiaz simulatā
religione i habitu p̄ferebat.

De regno alexandri et d filijs eius
hircano et aristobolo. Capi. vii

Que duz regna

ret hircanū p̄mogenitū p̄nificem
declaravit. eū futurū regē indicās. q̄z mode-
stus erat. minorē vero aristobolū eo. q̄ feruē-
tis animi videretur. p̄uatim vivere coegit.
Eo tpe orta ē in iudēa heresis pharisēorū.
de q̄b⁹ post cū sectis alijs explicabit. quorū

p̄silio vtebat i oibz
aletādra. ita vt eorū
consilio optimates
q̄sq̄ iudeorū aut
exilio dānaret aut
interficeret. **Deniq̄**
diogenē q̄ alexandro
amicissim⁹ fuerat oc-
cidit. **Alienigena**z
qdē duos sibi p̄sta-
uerat exercitus. vt i
iudeos tuti⁹ deba-
charet. **Proinde**
multi ad aristobolū

p̄fugerāt. vt ei⁹ patrociniū tuerent. **Pono**
aut regni sui anno egrotavit alexādra 7 ari-
stobolus collecta plurimorū manu post ma-
trē se regnaturū declaravit. **Ob** h̄ miserata
querelas hircani mater piugē aristoboli cū
filijs in custodia recludēs. obsides accepit
ne regnū sibi aristobolus vsurparet.

44

BASEL: Johann von Amerbach 1486.

PETRUS COMESTOR: Historia scholastica.

HC 5535 = H 5537.

IBP 4321

BASEL: Johann von Amerbach.

JOHANNES DE BROMYARD: Summa praedicatorum.

HC^x 3993 (1).

IBP 3083

EW 9159 (1).

IBP 2038.

& magna vi ventoz impellit. ab aquilone fulgur ab euro tonitruus tempestatez signat. Itaqz fumo calido & humido ad superiora tendente. cum ad sumum aeris puenit. ex preponderatōe humoris mouetur summitas aeris. cuius particule in modū vndarum cōcurrentium sibi fragorem et tonitruum faciūt. Ex motu vero calefactus aer trāsit i substantiam igneam. fitqz coruscatio. cum igitur impetus ille qui ex occurſu aeris humido fumo spissati gignatur. sursum ascēderit. fragor absqz fulmine fit. Similiter etiā deorsum si tendat. nō tñ vsqz ad obstaculum pueniat. Cum autem vsqz ad obstaculum puenit. obstātia fmdit vel vrit. nam si in hac inferioris aeris parte multus sit humor. aer in illo impetu existens igniri nō potest. fitqz fulmen fmdēs nō vrens. Sed quia ppius motus aeris est sursum tendere. nulla materia exinde reditum vetate reuertit. spersosqz aer colligit ignes. si vero vbi nō sit hūor ex motu et siccitate ignescit fitqz fulmē vrens. Est igitur fulmen pars aeris aliqua collisione vsqz ad obstaculum cum impetu pueniens. Tonitruū autē est partium aeris cum impetu concurrentium sonus. Coruscatio vero est pars aeris ex impetu ignita & splendēs. Nō est autem fulmē substantia lapidea vt quidam dicūt. si enī hoc esset nō huc illucqz discurreret. nec sursum rediret. & cum aliquē feriret carnem et ossa cōminueret. Ideo autem dicūt quidam sic esse. qz cum ad superiora fumus igne? ascendit aliquid terrene substantie cum eo deuat. qd ex calore solis in substantiam lapideam trāsit. & in cōcauitate nubium continet. donec nubes impetu aliquo diuidat. Cum autem in quolibet anni tempore fumus ille humidus ascēdat. nō tamē in quolibet tonitrua vel fulmīa generat. In hyeme nāqz iuxta terram inspissat. quia non est tantus calor qui possit eum ad summum aeris eleuare. remanēs ergo in inferiori parte aeris vētos & pluuias gignit. In estate vero cuius maximus est feruor. usqz ad summū eleuat humor. fitqz ptiū aeris concursio diuersa & inde tonitrua. In autumno porro. quia frigidus & siccus est. nec est humor q̄ eleuetur. neqz calor q̄ eleuet. Sed in vere dum fumus superiores partes aeris obtinet per spissitudinem suāz huc et illuc ex eius labilitate impellitur. fiūtqz tonitrua et fulmina. Preterea in oriente nō fiūt estate tonitrua sicut apud nos. quia tūc estus ibi calidissim? est atqz sic cissimus. nec potest aliquis humor etiam si ascēderit in nubes cogi. sed aeris calore dissipat. In hyeme vero fiūt ibi. qm̄ & humor sufficiens d̄ terra ascēdit. & est aer calidus quo eleuetur. sicqz calore & humore temperatus est aer. ut facillime fumi i nubes excrescāt. fiatqz cōcursus vētoz ac nubiu quo tonitrus ac fulmīa proueniāt. Itaqz nostra estas i europa potest orientis hyemi compari. fulmē sepi? alt a sternit. quia cum ab alto descēdit. citius alta repetit. Nullus autem fulmine tangit. q̄ pri? lum̄ viderit. aut tonitrum audierit. in silētio nūq̄ fulmī iacitur. Fulmen quidem tactum hominem nō semp extinguit. cetera vero animātia semper. hūc honorem homini natura tribuente. **LIII** De arcu celesti et nebula.

Ris est limbus nubis cōcaue que est quasi speculum solis. Sicut enī terra spherica est ita et vapor eius sphericus. si ergo nubes concaue genere? opposita soli limbus eius dūsi coloris erit ppter adiunctionez multi nigri. fit enī arcus celestis ex nubibus et radijs solis. Calore nā

qz solis humores aqueos attrahēte de terra & mari cōcrescūt in nubes. eisqz de terra superi? ascēdētibus intercurrūt radij solis. quib? medijs illustrātibz nubes fit arcus celestis ex coloribus diuisis. Ceruleo scz qui ex aqua cōtrahit. & rubeo qui ex radijs solis igneis generat. Ceteri vero colores sic virides et purpurei secūdum qz magis & minus ad illos duos principales accedūt. similitudinem trahūt. Qm̄ autem deus olim mūdo diluuiū induxit. nō tñ ex aquis que sub firmamento erāt. quia nec cactissimum facere suffecissent. sed etiam maxie ex his que super firmamentū. vnde scriptū est. Et character celi aperte sūt. hinc factum est vt arcum postmodum in nubibus poneret. ne vltra diluuiū super terram induceret. ac si diceret aque super celestes induxerūt mūdo diluuiū. sed nūc arcū meū ponam in nubibus qui fit ex aqueis terre humorib? vt & si qñqz pluuiāz aque in aere pendeant. hoc si gno apparēte homines nō timeāt. qm̄ aque quas vident in nubibus de terra sūt. nec tñ cumulum facere poterūt. vt mūdo diluuiū inducant. hec est ratio naturalis cur deus posuit arcum in nubibus ob signūz federis. Nebula fit dū exaltatōes humide vaporāliter trahunt. & radijs solis ad terrāz repel lunt. hec ascēdens pluuiāz nūciat. descēdens vero serenū. roremqz salutifex terre fructib? affuturū. Super aquas et infima queqz terrāz pseuerantius manet ppter vicinitatez scz humiditatis. eo qz ex humido cōtactu sui similis continueat. In locis autē in alto sitis ppter aerem subtiliorem citi? dissoluit vnde & hmoi loca salubriter antiqui libenti? inhabitabant. Sed ecōtra moderui ppter comodū aque locis hmoi dimissis circa aquas edificāt. qd multis est causa languoris & imature mortis. Nebula qz depressa est multum ac fetida. qm̄ hūores corrupti de terra sublimant ad aera. & hec peccus ledit reumaqz pessimū in capite creat. qd si ad pecc? descenderit apostema sepi? efficit. Nebula deniqz circa maiūz & estiuale solstitium ac post septembrem pessia ē. **LIII**. De hūorib? aeris & d̄ ymbre & grandine & niue

Eptem sūt humores aerei sicut dictū est supra per septem regiones aeris diuisi. s. imber. grando. nix. & ros mel quoqz ladanum & manna. ymber de nubib? descēdit dum enī guttule in maiores guttas coeūt. aeris amplius natura nō ferēte ad terras dilabunt. In orientis pti? raro pluit. sed ibidē supra modum inundat pluuiā cum venerit. Tantus enī ibi calor est per estum solis. vt paucitas humorum ascēdentium de terra puenire possit ad regione? imbris sole medio. q̄ paulatim ascēdentes eos desiccāt. Rorez vero crasseū & frugibus efficacem. ibidem esse cōstat. Cum autem humores in visceribus terre coartati diutius ex abundantia sui tandem erupint. calore solis & aeris siccitate trahentib? tunc supra modum inundant pluuiē. & quāto rariūz tanto copiosi? In europa vero tante frequēter pluuiē cadūt. vt ex eis torrentes instar fluminū currant. & maxime circa montiu iuga. In egiptiacis thebis. si in estate largiores pluuiē fūdant. tota regio mox infinitis nubibus repletur. Pluuiā seruata cisternis. & stabilitate purgata. aquāz omniu clarissima est. & sine corruptione diuti? durat. frigida quoqz nimis est & potu salubris. viscera laxata stringit. tempe pluuioso maior pars pisciū impinguat. vnde et super mare alludere sapienti pluuiē videntur. Grando

fit ex pluuiæ stillis vêtis ac frigore superioris aeris
conglaciatis. & corpus perspicuū habet ppter cir-
cumactionem volubilitatis. cuius materia. i. stillas
pluuiæ si condensatim fuderit aer multe gutte con-
globant in vnum lapide. et tunc excedit grando so-
litam quantitatem. fitq; tempestas. vnde legitur in
chronicis grandines aliquoties tante magnitudinis
cecidisse. vt etiam bestias & homines extra tecta po-
sitos conquassarent. Grando turbida magis est q̃
in terra glaciēs congelata. qz mīme gutte p̃mit-
tunt coagulate paulatim adijcitur distēdēdo. sicq; d̃ mul-
tis p̃tribus fit. qd̃ nō glaciēs. que ex aque continua
materia p̃ gelu cōcreuit. Grando multū infrigidat
aerem. vnde q̃ntunq; in vere & autumnō cecidēte
periculum iminet pestis. In frugibus dire gelide
qz pruine. nisi post grandinēz immediate sol calidi-
or aerem terramq; illustrauerit. Porro si circa sol-
sticiū estiuale ceciderit. signum est in superioris
aeris regione frigus esse per maximū. & nisi pars
aeris inferior solis radijs calefacta grandinē d̃scē-
dētē liquefaceret. ad immēsam q̃ritatē molas fa-
ceret mōstruosas. Nix est aquarū vapore nec dū
densato in guttas. sed gelu p̃pediente formata. nec
tamē trāslucet vt glaciēs. qm̃ ex paruissimis & in
numerus minutis fit. que nō coherēt. p̃ferūtq; cā-
dozem. Niuem p̃bantur habere montes illi. qui or-
bis climata faciūt vt caucasus in india. athlas in an-
dria & ceteri. Olympus autem nō habet. sicut nec
pluuias nec vêtos. qz excedit oīū humorū regiōes
Niuēs per totum annū seruari possūt sub terra pa-
leis coopte. In oriente quidem seruant ad miscēdū
vinum estate calida. vel ad aerem infrigidandū cir-
ca infirmos. Infrigidat em̃ valde. Et notādū qd̃ mē-
bra fricata niue. & si ad horam quasi frigus intole-
rabile patiātur. postea tamē per se calore modera-
tissimo refouētur. qz calor naturalis in homīe acci-
dentali frigori reluctat. LV. De rore & mel-
le. Ex li. de imagine mūdi.

Os in aere venit qm̃ grauatus aer frigore
noctis & lune spēdoze distillat. Qd̃ si ve-
hementius ingruerit frigus noctis. ros in
pruinam vertitur. Ex libro de naturis rerū. Ro-
ris itaq; p̃prium est subtiliter & quasi insensibiliter
super terrā descēdere qui supra q̃ credi potest ter-
ram infundit. & ipso imbze efficacior est in frugibus
fecūdandis. mūdificat autem omnia que infundit.
vnde visibiliter gramīa virēt post rorem. Ros ge-
lidus est & multum infrigidat. vnde estate calida
nisi superueniret ros frugibus. ardore solis irēt in
deterius. sicut autem ros fecūdat ea que tangit in-
fundens. itaq; ros in pruinam versus botros maxi-
me maturos & fructus arescere facit. humorū vir-
tutes exhauriens & hoc maxime in autumnō. In ve-
re autem cum insit rebus temperies. obrepit q̃ntq;
ros pruniosus in aere & per noctis quīeta silētia
depascit adurēdo fruges ac germīa. fitq; tam du-
ra pestis p̃cipue vinearū. vt igne cōsumpta videā-
tur. & nec ipsa quercū durissima in foliorū adustiōe
sit immunis. nōnulla tamē arborū aut herbarū hāc
pestem nō sentiūt. eo qd̃ humor illis insit rigidior.
& possint resistere vastatori. Mel est substantia
humoris in aere. que de florū ac fructuum fumis col-
lecta suauitate multa spacia transiens aeris. super
ipsam nubium regionem solis virtute cōscendit. &
inde occultissimo ac subtilissimo modo rozi permi-
xtus itez in herbis et frugibus ac floribus residet
temperatq; saporem in rebus. Est em̃ duplex mel.

naturale scz istud qd̃ in aere virtute nature cōcre-
uit. Et artificiale quod apum labore vel arte magi-
stra equidem tñ & natura p̃ponitur. Apud nos q̃-
dem scz in euro pa circa solstitiū estiuale mella qm̃
qz de superioribus descēdūt. sed hoc raro & in mo-
dica q̃ritate. & tunc immet pestis maxima caprarū
ouiumq; quia cum herbas irrozatas melle comede-
runt. moriunt. vnde pastores p̃ti temp̃ obseruāt
cum mella decidūt. & greges ad pastus exire non si-
nūt. quoadusq; radijs solis humor melleus ex her-
bis in aerem transferat. Apud nos igit̃ ut dictūz
est mella descēdunt. sed raro & modice. In oriente
vero fere omni mense p̃ noctes p̃mūt. Humor nā
qz melleus qui de floribus ac fructibus & frugibus
in fumis per solem ad superiora trāsluebit. Apud
nos et viscosas & lubricas ac nebulosas aeris regi-
ones trāfire nō potest. nec ad illam trāquillam ve-
nire que supra nubes est. vt ibi paulatim densatus
ad nos itez pondere suo deferat. sed ascendere ni-
tens. ipsis lubricis aeris regionibus miscet. In orien-
te vero cōgrue hoc fieri potest. qm̃ aer totū ibi pu-
rissimus est. Itaq; descēdit ibi mel super terrā etiam
in arboribus & herbis. nō tamē in tāta copia sicut
ros. Mel apum in plenilunio capiēdum est sereno
die. Abrumpi statim ac f̃silire guttas vilitatis est
indiciū. Bonitatis vero p̃batio est. ut sit odorife-
rum & exre dulci glutinosum ac plucidum. Cum
autem eximie mel apes abigi fumo vtilissimū est.
ne irascant & mel auaritate vorant. Mel calidū ē
& siccū. cōseruat & mūdificat. in medicinis poni-
tur vt amaritudo specierū eius dulcedie temperet.
In electuariis quoq; cum pulueribus miscet. vt di-
utius & maiori efficacia cōseruet. LVI. De
ladano et manna.

Adanum dicūt quidam gūmi arboris eē
sed falso. Est autem humor aeris in orien-
te & in partibus grecie cuius rore vel rosis
vice descēdens super herbas terre. Qui cum d̃scē-
derit. quibusdā corrigijs herba pcutit. & sic illa p̃-
ciosa humiditas corrigijs cōuiscat. Quibus expres-
sis & extersis humor soli exponitur ac desiccatur. Ex
siccatū vō ladanū dicit. Quod p̃ se quid purū aro-
maticū ē & p̃ciosū valde. sed qm̃q; cum digestione
caprima & huiusmodi rebus nigris sophisticat. Eli-
gendum est autem illud quod ponderosum est &
integrū & quod magis malaxari potest. magisq; ē
aromaticū. Qd̃ autem subrufum est et frangit ve-
tustate cōsumptum nimis sophisticatū esse signifi-
catur. ladanum habet virtutem cōstringendi & ca-
lesciendi ex viscositate et aromaticitate. Valz cō-
tra catarrū ex frigida causa. si odor ei? naribus ad-
mittat. ad digestōz quoq; p̃fortādā & ad alia plu-
ra est vtile. Ex libro de naturis rerū. Manna si-
militer est humor aeris in oriente & p̃tribus grecie
cuius rore vel rosis vice descēdens nocturnis horis
super herbas. ibiq; inuiscatur. & postea colligitur
Sed qm̃ in modica quantitate reperitur. multū sophi-
ficatur. purū autem & nō mixtum aromaticū est
valde & p̃ciosū. subalbidum interius hñs conca-
uitates quasdam sicut fimus mellis. Purū autem &
nō mixtū aromaticū est valde & p̃ciosū subalbi-
dum. est etiam dulci? & ultra modum iocūdi sapo-
ris. fortassis autem hoc manna de quo nūc agitur.
vixerūt hebrei. xl. annis in deserto. qd̃ ibidem cre-
atum est diuino miraculo in melius mutata specie
vel sapore. de quo augustinus ad ianuariū ita loq̃t̃
faciat inquit vnusquisq; qd̃ vult. & quod secūdū

